

Максим Козарик

студент,

Західноукраїнський національний університет

ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ЗЕМЛЕУСТРОЮ

Площа сільськогосподарських угідь України становить 41569,4 тис. гектарів, з них 32478,4 тис. гектарів (78% – рілля, 2409,8 тис. гектарів (5,7%) – сіножаті; 5489,7 тис. гектарів (13,1%) – пасовища; 897,7 тис. гектарів (2,1%) – багаторічні насадження; 320,8 тис. гектарів (0,7%) – перелоги. Загалом земельний фонд України становить 60,4 млн. гектарів.

Фактична розораність території України становить 53,8%, чого немає в жодній країні світу. Для порівняння у США цей показник становить 27%, у Франції – 42%, у Німеччині – 33%. В середньому на одного жителя України припадає 0,71 га ріллі.

Надмірне розширення площі ріллі, у тому числі на схилах, призвело до порушення екологічно збалансованого співвідношення сільськогосподарських угідь, лісів та водойм, що негативно позначилося на стійкості агроландшафтів і зумовило значне техногенне навантаження на екосферу.

Найважливішими факторами, що впливають на зниження продуктивності земель, є ерозія ґрунту та вітру, а також техногенний вплив на земельні ресурси.

Вплив цих факторів суперечливий. Існують як позитивні, так і негативні тенденції. З одного боку, технічний прогрес і зростання виробництва допоможуть в більш повному задоволенню потреб людей і збільшити виробництво продуктів харчування. З іншого – безсистемне та безгосподарне використання землі призводить до зниження родючості ґрунтів через їх переущільнення, втрату грудкувато-зернистої структури, водопроникності та аераційної здатності з усіма екологічними наслідками.

Одним із механізмів вирішення проблеми є землеустрій – сукупність соціально-економічних та екологічних заходів, спрямованих на регулювання земельних відносин та раціональну організацію території адміністративно-територіальних утворень, суб'єктів господарювання, що здійснюються під впливом суспільно-виробничих відносин і розвитку продуктивних сил. Негативні наслідки неефективного та безгосподарського використання основного багатства країни – землі – свідчать про необхідність вирішення еколого-економічних проблем у землекористуванні.

Проекти землеустрою, що забезпечують еколого-економічне впорядкування угідь, визначають:

- а) розміщення виробничих будівель і споруд;
- б) організацію землеволодіння та землекористування з виділенням сівозміни, виходячи з екологічних та економічних умов, формування інженерної та соціальної інфраструктури;
- в) визначення типів і видів сівозміни з урахуванням спеціалізації сільськогосподарського виробництва;
- г) складання схем чергування сільськогосподарських культур у сівозміні;

- г) проектування полів сівозміни;
- д) розробку плану переходу до прийнятної сівозміни;
- е) перенесення в натуру (на місцевість) запроектованих полів сівозміни.

Порядок розробки проектів землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь, встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Еколого-економічному обґрунтуванню землеустрою має передувати комплекс організаційно-виробничих заходів щодо впорядкування угідь. У результаті сільськогосподарський товаровиробник має одержати проект, який забезпечить раціональне і ефективне використання усіх земель, створить сприятливі умови для підвищення продуктивності праці, мінімізації капіталовкладень, врегулює питання призупинення ерозійних процесів, визначить площі земель, використання яких є економічно неефективним та екологічно небезпечним.

Розробники проектів землеустрою несуть відповідно до чинного законодавства відповідальність за достовірність, якість і безпеку заходів, передбачених проектами землеустрою, що забезпечує еколого-економічне обґрунтування впорядкування угідь. Авторський нагляд за виконанням цих проектів здійснюється виконавцем і передбачає перевірку повноти та якості виконання заходів, окремих рішень, передбачених документацією, а також вимог нормативно-правових актів.

Список використаних джерел

1. Черевко Г. Земельні відносини як чинник ефективності використання землі / Г. Черевко, Г. Земляна. [Текст]: навч. посіб. // Аграрна економіка: земельні відносини і використання землі. – 2010. – Т. 3. – № 1–2. – с. 51–58.
2. Гунченко О.В. Теоретико-методичні аспекти оцінки економічної ефективності використання земель сільськогосподарських підприємств / О.В. Гунченко // Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва – 2011 – С.1-8
3. Розум, Р.І. Планування території населених пунктів з врахуванням особливостей їх інженерної інфраструктури [Текст] / Р. І. Розум, М. В. Буряк // Управління та раціональне використання земельних ресурсів в новостворених територіальних громадах: проблеми та шляхи їх вирішення: Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (Херсон, 04-05 березня 2020 року). – Херсон: ХДАУ, 2020. – С. 185-187.